

17.5.2024 Tiina Haapasalo

Bensalla, dieselillä ja sähköllä – ilmastotoimien kepit ja porkkanat

Liikenteen energiasiiirtymä

Ohjaus EU:sta

- Kansallinen velvoite -50% liikenne-, maatalous ja maankäyttö –sektoreilla 2030
- Ajoneuvojen valmistus sähkö/vety-ratkaisuilla
- Lataus- ja tankkausinfran rakentaminen päätieverkoille ja rakennusten parkkipaikoille
- Uusiutuvien polttoaineiden jakelovelvoitteet (tie-, meri- ja lentoliikenne)
- Meri-, lento- ja tieliikenteet kokonaan päästökaupan piirissä 2027

Toimet Suomessa

- Kansalliset tuet ja kannusteet ajoneuvojen hankintaan ja latausinfran rakentamiseen
- Liikenteen vero- ja maksupolitiikka
- Korkeampi uusiutuvien polttoaineiden jakelovelvoite

Ajoneuvojen valmistuksen CO2-rajat

Henkilöautot

- Valmistuksen CO2-raja-arvo vuosina 2021-2024 on 95 g/km
- 2025-2029 päästöjen on alennuttava -15 % ja 2030-2034 -55 % verrattuna vuoteen 2021
- 2035 lähtien päästöt -100 % eli silloin kaikki valmistettavat ovat sähkö- tai vetyautoja

Pakettiautot

- Valmistuksen CO2-raja-arvo vuosina 2021-2024 on 147 g/km
- 2025-2029 päästöjen on alennuttava -15 % ja 2030-2034 -50 % verrattuna vuoteen 2021
- 2035 lähtien päästöt -100 % eli silloin kaikki valmistettavat ovat sähkö- tai vetyautoja

Raskaat ajoneuvot

- Vuonna 2030 ensirekisteröitävien kuorma-autojen päästöjen tulee olla -45 % verrattuna vuoteen 2019. Päästöjen tulee olla -65 % vuonna 2035 ja -90 % vuonna 2040.
- Uusiutuvien polttoaineiden roolia selvitetään. Yli 60t ajoneuvoille huomioidaan todelliset hyötykuormat ja luodaan omat päästötavoitteet.

EU:n vaatimukset julkiselle sähkölataukselle

EU-vaatimukset henkilö- ja pakettiautoille:

- TEN-ydinverkolla latauspooleja 60 km välein 2025 mennessä ja kattavalla verkolla 2030 mennessä.
- Antotehoille kiristyvät vaatimukset. Vähäliikenteisille teille latauspoolien tehovaatimusten puolittaminen mahdollinen ja välimatkan pidennys 100 km:iin

Suomessa:

- Tavoitteet tullaan saavuttamaan todennäköisesti 2025/2030 mennessä
- Syksyllä 2022 TEN-ydin- ja kattavasta verkosta jo 80 prosenttia täyttää vaatimukset
- Mahdollisia katvealueita voi kuitenkin olla vähäliikenteisellä verkolla

EU- vaatimukset kuorma-autoille:

- TEN-ydin- ja kattavista verkoista 15 % katettu latauspooleilla, jotka ovat enintään 120 km päässä toisistaan, sekä yksi latausasema jokaisessa kaupunkisilmukohdassa, vuoden 2025 loppuun mennessä. Kiristyvät vaatimukset kohti 2030.
- Vähäliikenteisille teille tulossa joustoja

Suomessa:

- Raskaan liikenteen tarpeisiin erikoistunutta julkista latausinfraa ei ole, eikä markkinaehtoinen kehittyminen ole toistaiseksi mahdollista.
- Suomeen tulisi rakentaa 8 latauspoolia 2025 loppuun mennessä. Vuoden 2030 loppuun mennessä tarvittaisiin 60 latauspoolia, joiden kustannukset olisivat 30 M€.

Rakennuksissa

- Ei-asuinrakennukset: yli 20 autopaikka latauspistevelvoite 10 % paikoista tai putkitus puoleen paikoista 2027 alkaen.
- Uudet ja korjattavat rakennukset: yli 5 autopaikkaa 20 % latauspistevelvoite, esikaapelointi puoleen sekä putkitus kaikkiin paikkoihin.

Uusiutuvien polttoaineiden/khk -velvoitteet

	Tieliikenne	Tieliikenne	Meriliikenne	Lentoliikenne
	Suomi	EU	EU	EU
2024	13,5 %	6/10 %		
2025	16,5 %		2 %	2 %
2026	19,5 %			
2027	22,5 %			
2028	31 %			
2029	32 %			
2030	34 %	29 % (14,5)	6 %	6 %
2035			14,5 %	20 %
2040			31 %	34 %
2045			62 %	42 %
2050			80 %	70 %

Liikenne EU-päästökaupassa

Vuonna 2024

- Meriliikenteen päästöistä 40 % päästökaupan piirissä
- Lentoliikenteen päästöistä 25 % lisää päästökaupan piiriin

Vuonna 2025

- Meriliikenteen päästöistä 70 % päästökaupan piirissä
- Lentoliikenteen päästöistä 50 % lisää päästökaupan piiriin
- *Meriliikenteelle uusiutuvien ja vähäpäästöisten polttoaineiden velvoite alkaa (2%)*
- *Lentoliikenteeseen vaihtoehtoisten polttoaineiden velvoite alkaa (2%)*

Vuonna 2026

- Meriliikenteen päästöt 100 % päästökaupan piirissä
- Lentoliikenteen päästöt 100 % päästökaupan piirissä

Vuonna 2027

- Meriliikenteen päästöistä 100 % päästökaupan piirissä
- Lentoliikenteen päästöt 100 % päästökaupan piirissä
- Tieliikenteen päästöt 100 % päästökaupan piirissä

Meriliikenne 500-600 M€/v.
Lentoliikenne 100 M€/v.

Tieliikenne 600 M€/v.

EU:n polttoainejakelun päästökauppa 2027

- Kaikki polttoaineet (neste, kaasu ja kiinteät polttoaineet) tieliikenteessä, rakennusten lämmityksessä, pienemmässä teollisuudessa ja rakentamisessa
- Kansallisessa harkinnassa koskeeko lisäksi maataloutta, metsätaloutta, kalastusta, vesiliikennettä, raideliikennettä tai lentoliikennettä
- Päästökauppa käynnistyy vuonna 2027, päästöoikeudet maksaa polttoainejakelija
- Jos energiahinnat ovat poikkeuksellisen korkealla, lykätään päästökauppaa vuoteen 2028 – ei todennäköistä
- Päästöoikeudet vähenevät ~5 % vuodessa eli hinta nousee ajan myötä
- 2027 bensen hinta nousisi noin 20 snt/l ja dieselin noin 14 snt/l (sis. alv)

Mitä seuraavaksi EU:sta?

- Nykyiset direktiivit vähentävät liikenteen päästöjä -80% 2040 mennessä
- Komissio esittää -90% tavoitetta päästövähennyksille 2040 mennessä (vrt. 1990)
- 2040 mennessä nollapäästöisten henkilöautojen osuus on yli 60%, pakettiautojen yli 40 % ja kuorma-autojen lähes 40 %.

Tulossa pohdintaan meri- ja lentoliikenteelle:

- Uusiutuvien ja vähäpäästöisten polttoaineiden hinta
- Riittävän raaka-aineen saannin varmistaminen uusiutuviin polttoaineisiin
- Meri- ja lentoliikenteelle etusija uusiutuviin ja synteettisiin polttoaineisiin
- Päästökaupan laajentaminen meri- ja lentoliikenteessä

Kepit ja porkkanat Suomessa

Porkkanaa

- Ammattidieselin veronpalautusjärjestelmä otetaan käyttöön 2027. Koskee yli 7,5 t painoisia kuorma-autoja ja M2/M3-luokan linja-autoja. Palautuksen suuruudesta ei tietoa, se voisi olla saman verran kuin alviton diesel päästökaupan alkaessa eli 11 snt/l
- Täyssähköisten työsuhdeautojen verotukea jatketaan 12/2029 saakka, verotuki 26 M€/v.
- Hankintatuki sähkö-, vety- ja kaasukäyttöisille paketti- ja kuorma-autoille 12/2024 saakka (Traficom)
- Tuki henkilöauton muuntoon kaasu/etanolikäyttöön (tulisi uudelleen haettavaksi 2024 (Traficom))
- Sähkön, biokaasun ja uusiutuvan vedyn infratuki (EU-rahoitus, Energiaviraston tarjouskilpailut yrityksille)

Keppiä

- Kuorma-autojen vinjettimaksu (600-1800 €/v.) otetaan käyttöön 2027. Tosin EU:n tiemaksudirektiivi poistaa tällaiset käyttäjämaksut vuoteen 2030 mennessä?!
- Sähköautojen (60€/v) ja lataushybridien (90 €/v.) ajoneuvoveroa korotetaan, yht. 46 M€/v.
- Meriliikenteen väylämaksut palautetaan täysimääräisiksi, eli meriliikenteen kustannukset kasvavat 36 M€ vuodesta 2025 alkaen.

Yhteenveto

EU:ssa direktiivit viety tappiin, päästöt vähenee, lähivuodet seurataan miten toimii käytännössä

Kustannusvaikutukset Suomessa

- Tieliikenteen verotaso korkea, mutta **alenee** sähköistymisen myötä
 - Tieliikenteeltä kerätään veroja 7,0 mrd.€, kertymä alenee noin -1 mrd.€ vuoteen 2027 mennessä
 - Verotus on poliittista valintaa, mitä tekee 2027 aloittava hallitus?
- Päästökauppa **nostaa** bensan hintaa 20 snt/l ja dieselin 14 snt/l (sis. alv) 2027 alkaen
 - Poistetaanko hiilidioksidivero polttoaineen valmisteverosta 2027 (bensa 21 ja diesel 25 snt/l (sis. alv)?)
- Jakelovelvoite **nostaa** polttoaineiden pumppuhintaa 4-5 snt/litra vuodessa lähivuosina
- Ajoneuvovero **nousee** täyssähköautoilla 60 €/v ja lataushybrideillä 90 €/v
- Ammattidiesel **alentaa** jonkin verran polttoaineverotusta kuorma- ja linja-autoilla 2027 (11 snt/l?)
- Vinjettimaksu **nostaa** kuorma-autojen vuosimaksuja 2027 (600-1800 €/v.)

The background is a dark blue color with several large, overlapping, organic shapes in a lighter shade of blue. These shapes resemble stylized waves or abstract forms, creating a layered, three-dimensional effect. The central text is white and stands out against the darker background.

Kiitos !